

Konkurransetutting av flagging på offentlige bygg kan skape uventede forviklinger. Kanskje best å ta saken i egne hender?

B-by-livet nok en gang

I. MAI: VAKTMESTER'N

«Tryk kristenkorset av ditt flag og heis det rent og rødt!» lyder oppfordringen i Arnulf Øverlands dikt fra samlingen «Riket er ditt» utgitt 1934, altså midt i de harde 30-åra. Om disse ord var provoserende, ble de overgått av et enda mer ytterliggående forslag – i disse dager. Nei, det er ikke Blitz' Stein Lillevolden som vil heise flagget rødt og svart, eller rent svart. Det forslaget jeg har i tankene, kom nylig fra en etat i Erling Laes rike, det vil si hovedstaden, nærmere bestemt Byrådet i Oslo. Og det er som kjent ganske blått; slik flertallet i byen har villet det. Forslaget kunne, om det var blitt tatt til følge, provosere både blå og rød, gammel og ung. I alle fall dem som satte sin trygghet og sogar sine liv på spill for retten til å heise det norske flagget, som jo, kristenkorset til tross, oppfattes av de fleste som et samlende frihetssymbol.

Forslaget lød: «Kutt ut flaggvinga helt. Demontér flaggstanga.» Kravet dreide seg riktignok ikke om flagging generelt, som i Øverlands dikt, men om flagging ved en stor, folkelig kulturinstitusjon, Deichmanske Bibliotek. Det holder til i en bygning som sto ferdig året før diktsamlinga til Øverland utkom. Fra balkongen i annen etasje, over hovedstadsbibliotekets flotte søyletrapp, har, som mange har sett, den norske trikoloren alltid vaiet på høytidsdager, enten det har vært 1. mai eller Olsok, enten kong Abdullah av Jordan kom på statsbesøk eller kronprinsen og kronprinsessen skulle til alters. Vaktmesteren på Deichman har alltid hatt det som en oppgave; en liten høytidsstund har det vel vært, og en avveksling fra de mer trivielle oppgaver som å skifte lypserer i taket eller plukke søppel og sprøytespisser rundt bygget.

1. januar i år trådte en noe merkelig nyordning i kraft. Kulturhus-bygningene ble da overtatt av en annen etat, enn den som inntil da hadde eid bygningene. Etter nyordningen eier Deichmanske Bibliotek ikke lenger Deichmanbygningen. Man er ikke herre

ÅPENT SPØRSMÅL: Blir det flagging på Deichman 1. mai i år?

FOTO: SCANPIX

i eget hus. For øvrig er prosenten herrer som jobber der svært lav, dette er en typisk kvinnearbeidsplass. Kanskje er det derfor man(n) kan herse slik med den?

Respekt for høyere myndigheter har man også innen etaten Deichman, så man ventet på en avklaring derfra

Vaktmesteroppgavene på biblioteket ble, i sammenheng med eierskiftet fra en etat til en annen, prinsipielt delt i to deler: utvendige og innvendige oppgaver. Deichmans personale beholdt de innvendige. De utvendige ble overtatt av den nye eier, som har det klingende navnet Kultur- og kontorbygg Oslo KF. KF betyr kommunalt foretak og Kultur- og kontorbygg Oslo KF kaller seg for enkelthets skyld K-by, og er underlagt Byrådsavdelingen for byutvikling.

Grenseoppgang

Det er noe underlig dette at flagging nå regnes som byutvikling. Jeg har mine mistanker om hva slags utvikling det dreier seg om, men nå skal jeg konsentrere meg om å forklare hvordan dette forslaget om å ta ned flaggstang kom. For å si det enkelt dukket forslaget opp idet man skulle foreta en grenseoppgang mellom de utvendige og de innvendige vaktmestertjenestene.

Det var ikke så lett som man skulle tro. Flagget vaier som kjent i lufta, ut i det fri, så å si, og er altså et utvendig anliggende. Men i Deichmans tilfelle står stanga ut fra en balkong, som man må inn i biblioteket for å komme til. Ikke bare det, man må passere diverse sikkerhetsforanstaltninger, trekke kort og trykke kode, låse opp både to

og tre dører for i det hele tatt å få tak i flagget. Greit for den som er kjent i bygget, men ikke for utenforstående. Eieren av bygget, Kultur- og kontorbygg Oslo KF – K-by – har imidlertid selv ikke kapasitet til å gjøre jobben. Derfor må det trekkes inn private firmaer. K-by bruker for tiden Personellsikring. Personellsikring står i ren konkurranse med andre firmaer. Den dagen et annet firma blir mer attraktivt for K-by, skal de overta. Dette er konkurransetuttens hellige prinsipp.

Nå ligger det over min fatteevne hvordan konkurransetutting av flagging kan lette byens budsjett og dermed borgernes skattetrykk, for flagg skal jo både heises og fires, og det på samme tid. Det eneste man kan spare på, er jo nettopp – å kutte flest mulige flaggstenger.

Nyordningen trådte i kraft ved årsskiftet. Fram til da hadde byrådsbyråkratiet produsert kilometer med papir, og man kunne forvente at spørsmålet om flagging, hvorvidt det er utvendig eller en innvendig sak, burde vært avklart før jul. Men det skjedde ikke noe særlig før påske. I dette tilfellet hadde det gamle ordtaket noe for seg: Julia varer helt til påske. I mellomtida hadde Medbestemmellesutvalget på Deichman, med representanter for bedrift og ansattes organisasjoner, blitt enige om at flaggingen – den ønsket man å holde for seg sjøl, av sikkerhetsgrunner, man ville ikke dele ut koder og nøkler til gud og hvermann. Men respekt for høyere myndigheter har man også innen etaten Deichman, så man ventet på en avklaring derfra. Driftsavdelingen på Deichman ringte

og spurte titt og ofte hva de høye herrer og damer hadde bestemt seg for. Hver gang kom et nytt svar, det ene mer uklart enn det andre. Den ene dagen sa K-by at de skulle flagge for Deichman, hvis Deichman betalte. Men Deichman svarte at da kan vi jo gjøre det sjøl, slik vi har alltid gjort. Men nei, den gikk ikke. K-by kom i stedet med forslaget: Ta ned flaggstanga. Jamen, ble det sagt, er ikke folkebiblioteket et offentlig bygg, med plikt til å flagge? Vel, det var nei – men ikke sikkert. Om etaten Deichman er offentlig, så var det jo ikke sikkert at bygget Deichman holder til i, er offentlig.

Fratatt jobben

Hvis noe ikke er offentlig, er det vel privat. Det er tydelig hvor man vil.

Men det var ikke bare kompliserte og prinsipielle spørsmål som måtte avklares. Nyordningen innebærer også en mengde nye oppgaver for K-by. Og mens K-by-livet gikk sin gang, passerte den ene høytidsdagen etter den andre. Nyttårsdagen, prinsesse Ingrid Alexandras fødsel og samenes nasjonaldag; den ene flaggdagen kom og gikk, uten avklaring, uten flagg. Noen ganger skar deichmennene igjennom og tok flagget i egne hender. Andre ganger ble det ikke flagget overhodet. Portugals statsoverhode, for eksempel, da han kom på offisielt besøk, og palestineres statsminister, ham ble det heller ikke flagget for. Ikke engang vår egen konge på bursdagen hans 21. februar.

Først da en iherdig Aftenposten-journalist kom over brevkorrespondansen i saken i april, og begynte å ringe det ene og det andre kontoret, begynte klokka å ringe til siste runde. En avgjørelse ble tatt i all hast. Deichman ble fratatt jobben. K-by, det vil si Personellsikring skulle flagge. Deichman skulle ikke betale for jobben, men ble pålagt å instruere de nye flaggerne, det vil si det private firmaet Personellsikring, som altså jobber for K-by.

1. påskedag nærmet seg. Påskemorgen 1. påskedag ble Personellsikring og K-bys flaggdebut på Deichman. Så skulle en tro at alle sorger var slukket. Flaggstanga var reddet. Arbeidsfordelingen var avklart. Deichmans sikkerhetsansvarlig skulle lære K-by alle koder og bibliotekets irrganger. Personellsikring skulle heise og fire. Medbestemmellesutvalget mening? Blås i den. Her er det snakk om byutvikling, og da tar man ikke smålige demokratiske hensyn.

Så skulle alt være klappet og klart. Det vil si: helt prikkfritt gikk det ikke. Personellsikring visste ikke når om morgenen flagget skulle opp påskemorgen, om det er åtte eller ni, og man så seg nødt til å ringe vaktmesteren påskeaften. Selv om det altså ikke var dennes jobb lenger, og i dette tilfellet var han også på ferie. Dette vet jeg meget godt, for det var jeg som fikk spørsmålet.

Bygget er ikke bare sjarmerende og vakkert. Det er også meget vanskelig å finne fram i

Neste gang flagget skulle opp, var da Ingrid Alexandra skulle døpes. Da kom en ny telefon. Denne gangen gjaldt det en nyansatt vektor hos Personellsikring. Vedkommende måtte forklares hvordan man fant fram i Deichman-bygget. Bygget er ikke bare sjarmerende og vakkert. Det er også meget vanskelig å finne fram i.

Slik kommer det til å fortsette. Et offentlig ansatt personale må vise hvordan et privat firma skal gjøre jobben, den jobben det nevnte personalet gjorde tidligere, men som man ikke får lov til å fortsette med – av de offentlige myndigheter.

Jeg har allerede røpet at jeg er vaktmester på Deichman. Jeg skal røpe en ting til. 1. mai tar jeg flagginga sjøl. Jeg blåser i Personellsikring og privatisering. Jeg flagger sjøl. Og jeg tror jeg følger Arnulf Øverlands råd. Ikke for å markere meg mot statsreligionen her til lands, men mot Erling Lae og B-by-livet hans.